

ภุมิข อง พระโสดาบัน

คูก่อนภิกษุทั้งหลาย อริยสาวกผู้ประกอบด้วยธรรม ๔ ประการ ย่อมเป็นพระโสดาบัน มีความไม่ตกต่ำเป็นธรรมดา เป็นผู้เที่ยงแท้ที่จะตรัสรู้ในเบื้องหน้า ธรรม ๔ ประการคือ อริยสาวกในธรรมวินัยนี้ ประกอบด้วยความเลื่อมใสอันไม่หวั่นไหวในพระพุทธเจ้า ในพระธรรม ในพระสงฆ์ ประกอบด้วยศีลที่พระอริยเจ้าใคร่แล้ว อริยสาวกผู้ประกอบด้วยธรรม ๔ ประการเหล่านี้แล เป็นพระโสดาบัน มีความไม่ตกต่ำเป็นธรรมดา เป็นผู้เที่ยงแท้ที่จะตรัสรู้ในเบื้องหน้า

ภูมิของพระโสดาบัน

๔๘๘

ทุกชีวิตที่เกิดมาในโลกนี้ ล้วนเกิดมาจากสถานที่ที่แตกต่างกัน ได้รับการอบรมพร่ำสอนจากสภาพแวดล้อมที่แตกต่างกันออกไป แต่ในความเหมือนกันของมนุษย์ทุกคน ล้วนเกิดมาเพื่อฝึกฝนอบรมกาย วาจา ใจ ให้สะอาดบริสุทธิ์ เกิดมาเพื่อเพิ่มเติมบุญบารมีให้มากขึ้นไปเรื่อยๆ จนกว่าจะบรรลุถึงจุดหมายปลายทางของชีวิต คือการหมดกิเลสเข้าสู่ นิพพาน หนทางลัดที่สุดในการอบรมกาย วาจา ใจ ให้สะอาดบริสุทธิ์ คือการทำใจให้หยุดนิ่ง ด้วยการเจริญสมาธิภาวนา เมื่อเราฝึกฝนใจให้หยุดนิ่ง ทำให้เป็นอาจิณแล้ว ความบริสุทธิ์ ก็จะกลั่นใจของเราให้ใสสว่าง ทำให้เรานึกคิดแต่สิ่งที่ดี และจะส่งผลออกมาทางคำพูดและการกระทำที่ดีๆ ซึ่งเป็นไปเพื่อ บุญกุศล และเพื่อให้ได้บรรลุมรรคผลนิพพาน

พระลัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสไว้ใน โอครสูตร ว่า

“ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย อริยสาวกผู้ประกอบด้วยธรรม ๔ ประการ ย่อมเป็นพระโสดาบัน มีความไม่ตกต่ำเป็นธรรมดา เป็นผู้เที่ยงแท้ที่จะตรัสรู้ในเบื้องหน้า ธรรม ๔ ประการคือ อริยสาวกในธรรมวินัยนี้ ประกอบด้วยความเลื่อมใสอันไม่หวั่นไหวในพระพุทธรเจ้า ในพระธรรม ในพระสงฆ์ ประกอบด้วยศีลที่พระอริยเจ้าใคร่แล้ว อริยสาวกผู้ประกอบด้วยธรรม ๔ ประการเหล่านี้แล เป็นพระโสดาบัน มีความ

ภูมิของพระโสดาบัน

๔๘๕

ไม่ตกต่ำเป็นธรรมดา เป็นผู้เที่ยงแท้ที่จะตรัสรู้ในเบื้องหน้า”

*พระโสดาบันบุคคล คือ ผู้ถึงกระแสพระนิพพาน ท่านเป็นพระอริยเจ้า ผู้ได้ลัทธิรสอมตธรรม คือ พระนิพพานที่พระบรมศาสดาได้เข้าถึงแล้ว ฉะนั้นท่านจึงไม่มีความสงสัยในพระรัตนตรัยอีกต่อไป เพราะได้เข้าถึงและเป็นอันหนึ่งอันเดียวกับธรรมกายโสดาบัน รู้ซึ่งด้วยตัวเองว่า พระรัตนตรัยภายใน คือ พุทธรัตนะ ธรรมรัตนะ และสังฆรัตนะ เป็นรัตนะอันประเสริฐ

ภูมิของพระโสดาบันเป็นโลกุตตรภูมิขั้นต้น เป็น ๑ ใน ๔ ของโลกุตตรภูมิ คือ โสดาปัตติภูมิ สกทาคามีภูมิ อนาคามีภูมิ และอรหัตตภูมิ ซึ่งหลวงพ่อย่อยนำเนื้อหาสาระที่เกี่ยวกับโลกุตตรภูมิมาเล่าสู่พวกเราให้ได้ศึกษากันไปตามลำดับ

ผู้ที่มีคติในสังสารวัฏยังไม่แน่นอน เรียกว่า ปุถุชน คือ คนผู้ที่ยังหนาไปด้วยกิเลส ส่วนพระอริยบุคคลนั้น คือ ผู้มีใจประเสริฐ มีคุณธรรมภายใน ไม่ทำบาปอกุศลแม้เพียงน้อยนิด สามารถสลະชีวิตของตนได้เพียงพอไม่ให้เกิดเสียคุณธรรม อีกทั้งมีความประเสริฐทั้งกาย วาจา และใจ จึงได้รับการขนานนามว่า พระอริยเจ้า และไม่ว่าจะอยู่ในเพศภาวะของบรรพชิตหรือ

*ภูมิวิลาสินี (พระพรหมโมลี)

ภูมิของพระโสดาบัน

๔๕๐

คฤหัสถ์ ก็เป็นพระอริยเจ้าได้เหมือนกัน เพราะท่านมีคุณวิเศษ และคุณธรรมภายใน โดยเฉพาะในกลางกายของท่านนั้นมีธรรมกายที่สว่างไสว ตั้งแต่กายธรรมพระโสดาบันที่ทำให้เป็นพระอริยเจ้าในระดับต้น จนกระทั่งถึงกายธรรมอรหัตต์ ทำให้เป็นพระอรหันต์

พวกเราที่ได้ศึกษาธรรมะภาคปริยัติมามาก จะเห็นว่า ในสมัยพุทธกาลนั้น มีพระอริยเจ้าเกิดขึ้นจำนวนมาก ทั้งที่เป็น บรรพชิตและคฤหัสถ์ เมื่อเข้าใจเช่นนี้แล้ว เราจะได้ทำความเข้าใจให้ตรงกันว่า การวัดความเป็นอริยบุคคลนั้น เขาวัดกันที่การ ได้ขจัดกิเลสอาสวะให้หมดสิ้นไปจากใจ คือ ถ้าสังโยชน์เบื้องต่ำ ๓ อย่าง หลุดออกจากใจไปได้ ก็จะเข้าถึงและเป็นอันหนึ่งอันเดียวกับธรรมกายโสดาบัน ซึ่งเรียกว่าพระโสดาบันบุคคล ถ้าสังโยชน์ทั้ง ๑๐ หลุดร่อนออกจากใจ ลื่นเชื้อไม่เหลือเศษ ได้เข้าถึงกายธรรมอรหัตต์ ก็เป็นพระอรหันต์ ซึ่งหลวงพ่อกะอธิบายไปตามลำดับ

ครั้งนี้เราจะเริ่มต้นกันที่พระโสดาบันบุคคล ซึ่งเป็นโลกุตตรภูมิขั้นต้น พระโสดาบันได้ลิ้มรสอมตรธรรมคือพระนิพพาน อันเป็นธรรมชั้นสูงสุดแล้ว ใจของท่านจึงน้อมไปในกระแสพระนิพพานตลอดเวลา เมื่อละโลกไปแล้ว จะมีสุคติโลกสวรรค์ เป็นที่ไปเพียงอย่างเดียว จนกว่าจะได้นิพพานสมบัติ คือหมด

ภูมิของพระโสดาบัน

๔๕๑

กิเลสเป็นพระอรหันต์ อานิสงส์ที่ได้บรรลุธรรมเป็นพระโสดาบัน ผู้ตัดสังโยชน์เบื้องต่ำทั้ง ๓ ได้แล้วนี้ ทำให้เป็นผู้ละสักกายทิฏฐิ คือความยึดมั่นในสิ่งต่างๆ ว่าเป็นของตน และคลายวิจิกิจฉาซึ่งเป็นความสงสัยในพระรัตนตรัยได้หมด และจะเชื่อมั่นในคุณของพระรัตนตรัย เพราะได้เข้าถึงและเป็นอันหนึ่งอันเดียวกับรัตนะทั้ง ๓ แล้ว

ที่ผ่านมาอาจจะเป็นเพียงได้ยินได้ฟัง แต่เมื่อยังเข้าไม่ถึงความเชื่อก็ยังไม่เต็มเปี่ยม ๑๐๐ เปอร์เซ็นต์ ครั้นได้เข้าถึงกายธรรมพระโสดาบันที่ชัดใสสว่างอยู่ในกลางกายแล้ว ความเข้าใจเรื่องบาป บุญ คุณ โทษ นรก สวรรค์เหล่านี้ ว่ามีจริงหรือไม่ ก็จะคลายไปหมด จากที่มีสัมมาทิฏฐิที่ไม่สมบูรณ์ ก็จะกลายมาเป็นผู้มีสัมมาทิฏฐิครบถ้วนบริบูรณ์โดยอัตโนมัติ อีกทั้งลึลัพตปราคาส คือ ความยึดมั่นในศิลปพรตต่างๆ ที่ไม่ใช่ศีลของพระอริยเจ้าก็จะหมดสิ้นไป และรู้ว่ามีชณิมาปฏิบัติเป็นเส้นทางสายกลาง จะต้องดำเนินตามหลักอริยมรรคมีองค์ ๘ เท่านั้น เว้นจากอริยมรรคแล้ว เป็นเข้าไม่ถึงพระนิพพาน เพราะฉะนั้นเส้นทางชีวิตสู่เป้าหมายหลัก คือ อายตณนิพพานของพระโสดาบันจึงชัดเจนมาก ท่านจะเวียนว่ายตายเกิดในสังสารวัฏอย่างมากมายอีกไม่เกิน ๗ ชาติ ก็จะได้บรรลุธรรมเป็นพระอรหันต์อย่างแน่นอน

ภูมิของพระโสดาบัน

๔๕๒

ผู้ที่สามารถขจัดกิเลสออกจากใจได้ จนถึงขั้นเป็นพระโสดาบัน นับว่าเป็นผู้มีดวงใจผ่องแผ้วได้รับความเบาใจทั้งในโลกนี้และโลกหน้า ประเสริฐกว่าเป็นพระเจ้าจักรพรรดิผู้มีศักดิ์านภาพที่สมบูรณ์ด้วยรัตนะ ๗ ประการ เนื่องจากท่านสมบูรณ์ด้วยรัตนตรัยภายใน สามารถปิดประตูอบายได้สนิท ถ้าเป็นปุถุชนที่แม้ดำรงตำแหน่งเป็นถึงพระเจ้าจักรพรรดิถึงกระนั้น เมื่อละโลกไปแล้ว ท่านเหล่านี้ก็ยังคงเป็นผู้ที่มีอนาคตไม่แน่นอน ยังเป็นอนิยตภูมิ ยังมีโอกาสวนเวียนเกิดในอบายภูมิได้อีก คือ อาจเกิดเป็นสัตว์นรก เปเรต อสุรกาย และสัตว์เดียรัจฉานในชาติใดชาติหนึ่งก็ได้ อย่างนี้จึงถือว่ายังไม่ปลอดภัย ยังไม่พ้นทุกข์ในอบาย ยังปิดประตูอบายให้กับตัวเองไม่ได้ แต่พระโสดาบันบุคคลท่านมีชีวิตในอนาคตกัปที่ปลอดภัย จะมีแต่สุคติภูมิเพียงอย่างเดียวเท่านั้นเป็นที่ไป

เหมือนดังที่พระพุทธองค์ตรัสไว้ว่า “ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย พระเจ้าจักรพรรดิเสวยราชสมบัติเป็นอิสราธิบดีในทวีปทั้ง ๔ เมื่อเสด็จสวรรคตแล้ว ย่อมเข้าถึงสุคติโลกสวรรค์ คือ ได้ไปเป็นสหายของพวกเทวดาชั้นดาวดึงส์ เสวยทิพยสมบัติ แวดล้อมไปด้วยหมู่ นางเทพอัปสร เอิบอิมพรั่งพร้อมบำเรออยู่ด้วยกามคุณทั้ง ๕ อันเป็นทิพย์ ฌ สวณนันทวันในดาวดึงส์พิภพ แม้ท้าวเธอจะประกอบด้วยธรรม ๔ ประการก็จริง ถึงอย่างนั้น

ภูมิของพระโสดาบัน

๔๕๓

ท้าวเธอก็ยังไม่พ้นจากนรก ยังไม่พ้นจากกำเนิดเดรัจฉาน ยังไม่พ้นจากเปตติวิสัย คือ ยังไม่พ้นจากอบาย ทุกคติ วินิบาต นรก

ภิกษุทั้งหลาย อริยสาวกเยี่ยวยาอัตถภาพอยู่ ด้วยคำข้าวที่แสวงหามาได้ด้วยปณิธิแข็ง นุ่งห่มผ้าที่เศร้าหมองและประกะบด้วยธรรม ๔ ประการแล้ว อริยสาวกนั้นย่อมพ้นจากนรก ย่อมพ้นจากกำเนิดเดรัจฉาน ย่อมพ้นจากเปตติวิสัย คือ ย่อมพ้นจาก อบาย ทุกคติ วินิบาต นรก ธรรม ๔ ประการ คือ อริยสาวกในพระธรรมวินัยนี้ ประกอบไปด้วยความเลื่อมใส อันไม่หวั่นไหวในพระพุทธเจ้า ในพระธรรม ในพระสงฆ์ ประกอบด้วยศีลที่ พระอริยเจ้าใคร่แล้ว ไม่ขาด ไม่ทะลุ ไม่ต่าง ไม่พร้อย เป็นไทที่วิญญูชนสรรเสริญ อันต้นหาและทิวาฐิไม่ลูบคลำแล้ว เป็นไปเพื่อสมาธิ

ภิกษุทั้งหลาย ระหว่างการได้ทวีปทั้ง ๔ กับการได้ธรรม ๔ ประการนี้ การได้ทวีปทั้ง ๔ ย่อมไม่มีคุณค่าถึงเสียวที่ ๑๖ ของการได้ธรรม ๔ ประการนี้เลย ภิกษุทั้งหลาย อริยสาวกผู้ประกอบไปด้วยธรรม ๔ ประการ ย่อมเป็นพระโสดาบัน มีความไม่ตกต่ำเป็นธรรมดา เป็นผู้เที่ยงแท้ที่จะได้ตรัสรู้ในเบื้องหน้า”

ฉะนั้น สำหรับพวกเรานักสร้างบารมี อย่าประมาท

ภูมิของพระโสดาบัน

๔๕๔

ในการปฏิบัติธรรม ต้องรีบปฏิบัติให้เข้าถึงพระธรรมกาย
อย่างน้อยก็ธรรมกายโคตรภู ชีวิตจึงจะปลอดภัย เรายังมีเป้าหมาย
ที่จะรู้วิญญะไม่ใช่หนีวิญญะเพราะถ้าเข้าถึงพระธรรมกายได้เมื่อไร
เราก็สามารถปิดประตูบายนภมิได้เมื่อนั้น เราตั้งความปรารถนา
จะไปเสวยสุขอยู่ในสุคติโลกสวรรค์ ชั้นดุสิต พอถึงขีดถึงคราว
ก็ลงมาสว่างบารมีในโลกมนุษย์อีก ดังนั้นให้ทำกันให้เต็มที่ และ
หมั่นฝึกใจให้หยุดให้นิ่งจนกว่าจะเข้าถึงพระธรรมกายภายใน
กันทุกคน

